

CONTABILITATEA SOCIALĂ ȘI CONTABILITATEA NAȚIONALĂ

PROF. UNIV. DR. POP VALER

Universitatea din Oradea, Facultatea de Științe Economice

Adresa: Oradea, Bd. Dacia nr. 46, Bl. P11, AP. 12, Jud. Bihor

Tel: 0259-260684

Social Accounting System appeared out of the necessity to measure the various flows that take place in a company with a non-monetary tool. The social flows of the company cannot be expressed in monetary units, so there is necessary a measurement tool able to estimate these flows. The Social Accounting is depending on National Accounting System, both of them having the same aim – to calculate and analyze as accurate as possible the macro-economical indicators for the national economy.

După cum se știe în sfera obiectului contabilității sunt cuprinse numai operațiile care afectează patrimoniu și care pot fi exprimate sub o formă monetară. Aceasta recurgere la moneda, ca mod de estimare, prezintă avantajul de a permite reunirea valorii obiectelor foarte diferite și deci neomogene, într-un tot omogen al întreprinderii.

Dar această utilizare a monedei ca măsura a valorii nu este fără inconveniente și de aici decurg limitele pentru sistemul informativ contabil.

În primul rând, moneda nu este o măsură de valoare universală, și deci va fi dificil și delicat de a da o expresie monetară unor evenimente care nu sunt legate de necomercial, pe care în consecință contabilitatea le ignoră. Dar în viitorul nu prea îndepărtat, sub incidența aplicării acestui principiu vor trebui să fie cuprinse și elementele care nu sunt și nu par a fi cuantificabile, ca: competența salariaților întreprinderii, capacitatea managerială a conducătorilor acesteia, capacitatea de creativitate a unei echipe de cercetare, climatul social, raporturile cu statul, calitatea mediului în care întreprinderea își desfășoară activitatea (gradul de poluare, intensitatea restricțiilor impuse de mediu, etc.).

În țările dezvoltate economic tot mai mult se vorbește astăzi despre contabilitatea resurselor umane și de contabilitatea mediului, ceea ce impune modificări în structura documentelor contabile de sinteză.

În istoria contabilității sociale, un rol important l-a avut inventatorul sau Richard Stone, care este în același timp legat și de istoria plină de dificultăți în elaborarea și perfecționarea Sistemului de Conturi Național (SNC).

Primele reflexii ale lui Richard Stone și ale colaboratorilor săi asupra Contabilității Sociale datează din anii '60, moment în care Contabilitatea Națională înregistrase un oarecare progres, datorat în mare măsură chiar lui Stone. În același timp, țările evolute din punct de vedere statistic acumulasera o oarecare experiență în domeniul elaborării unor calcule precise și fiabile pentru principalele agregate macroeconomice, precum și în construirea Conturilor Naționale, chiar dacă acestea erau realizate în mod independent, nefiind organizate și coordonate în cadrul unui sistem economic. Acest sistem economic este o „filozofie” pe care se bazează modelele de descriere cantitativă a activităților ce se desfășoară într-o economie națională. Între Contabilitatea Socială și Contabilitatea Națională există o strânsă legătură, chiar dacă ele au o construcție diferită. Formula matriceală pe care se bazează Contabilitatea Socială permite stabilirea unor legături între conturile financiare și nefinanciare ale sectoarelor instituționale și tabelul de Intrări-Ieșiri și prezentarea lor într-o „imagine” unică a economiei naționale la un moment dat.

Contabilitatea Socială este o structură care organizează toate fluxurile unui sistem economic, exprimate valoric, într-un mod coerent și într-o perspectivă contabilă. Punctul de plecare în construcția Contabilității Sociale îl constituie fluxurile elementare ce reprezintă tranzacțiile care se

efectuează între subiecții economici elementari ai unui sistem economic. Având în vedere faptul că scopul fundamental al Contabilității Naționale îl reprezintă descrierea coerentă a unui număr rezonabil de agregate macroeconomice, un aspect deosebit de important se referă la regruparea fluxurilor elementare până la nivelul de agregare dorit. Pentru realizarea acestei operațiuni, atenția se deplasează de la fluxuri la subiecți. Acești subiecți sunt grupați pe baza a două criterii fundamentale, astfel:

- cine este respectivul subiect;
- pentru ce el efectuează o anumită tranzacție.

În acest fel este posibilă obținerea de grupe în care subiecții sunt regrupați în sectoare instituționale (pe baza importanței diversilor subiecți din punct de vedere juridic și social), precum și în funcțiuni (funcțiuni care se referă la comportamentul acestor instituții atunci când produc, consumă sau economisesc). Fiecare din aceste sectoare sau funcțiuni, derulând propria afacere, înregistrează intrări și, respectiv, ieșiri.

Toate aceste modalități de analiză pot fi combinate între ele într-o matrice în cadrul căreia, în mod convențional, liniile reprezintă intrările, iar coloanele reprezintă ieșirile.

Prezentarea matriceală este un instrument care permite exploatarea în întregime a fiabilității sistemului Conturilor Naționale. Astfel, de exemplu, va fi posibil să se analizeze într-un mod mai detaliat raporturile existente între aspectele sale sociale și economice, și aceasta pentru a se ajunge la o matrice de Contabilitate Socială.

Matricea Contabilității Sociale este definită ca o prezentare a conturilor SEC în cadrul unei matrice care expune într-un mod detaliat raporturile dintre un tabel de resurse și de utilizări și conturile sectoriale.

Caracteristica principală a acestei matrici o constituie flexibilitatea, în sensul posibilității de detaliere sau agregare, în funcție de scopurile analizei, de sursele de date disponibile, de potențialul statistic al celui care o contruiește. Desigur că este posibil să se elaboreze numai agregate ce caracterizează funcții sau agregate sectoriale. Această flexibilitate conferă deosebită utilitate acestei matrici în contextul Contabilității Naționale.

În același timp o matrice a Contabilității Sociale integrează fluxurile de venituri și cheltuieli și Tabelele de Intrări-Ieșiri la un nivel mezoeconomic, ea poate servi drept model de estimare a unei mari varietăți de conturi. Metoda matricii Contabilității Sociale este utilă în special atunci când se dorește să se reconcilieze o informație detaliată despre producția și comerțul internațional, cu datele primare provenite, de exemplu, dintr-o anchetă asupra forței de muncă, asupra bugetelor familiale sau asupra investițiilor pe ramuri de activitate.

Integrarea unui volum mai important de date primare permite analiza și urmărirea unui număr mai mare de aspecte privind raporturile de corelație pe care acestea le pot genera. De asemenea, matricea Contabilității Sociale permite să se cunoască raporturile existente între aspectele utilizării forței de muncă și distribuirii venitului și obiectivele unei perspective macroeconomice cum este PIB, echilibrul balanței de plăți, stabilitatea prețurilor, etc.

Matricea Contabilității Sociale furnizează în plus un cadru și date coerente pentru modelele de echilibru general (privind ansamblul economiei), care prezintă clasificări detaliate ale diversilor agenți, mai ales pe ramuri de activitate, pe tipuri de forță de muncă și pe subgrupe de gospodării.

În același timp schema de bază a Sistemului Conturilor Naționale este reflectată fidel de Matricea Contabilității Sociale, aceasta din urmă îmbinând perfect teoria macroeconomică cu cea microeconomică. De asemenea, se poate menționa faptul că în Matricea Contabilității Sociale se regăsește atât Tabelul de Intrări-Ieșiri, cât și fluxurile ce permit analiza detaliată a procesului de distribuire, redistribuire și utilizare a veniturilor, această facilitate fiind deosebit de importantă în contextul elaborării și fundamentării unor politici macroeconomice privind restructurarea economică sau a unor analize privind mecanismele de formare și menținere a avuției naționale și a bunăstării populației.

Matricea de Contabilitate Socială permite, de asemenea, măsurarea pragului de sărăcie, deoarece, în cadrul acestei matrici, analiza sectorului instituțional „Gospodăriile populației” se poate realiza având în vedere clasificarea acesteia pe grupe de venituri. De asemenea, Matricea Contabilității Sociale permite construirea de modele (inclusiv a celui de echilibru general) pentru analiza diverselor corelații dintre formarea, distribuirea, redistribuirea veniturilor și cheltuielilor guvernamentale de către diferite sectoare de activitate. În măsura în care se detaliază și prin

includerea tranzacțiilor cu restul lumii (depășindu-se astfel situația unui sistem economic închis), apare posibilitatea modului de integrare a unei economii naționale în circuitul internațional.

În concluzie, Matricea de Contabilitate Socială se constituie într-un important instrument de analiză macroeconomică și, în același timp, de fundamentare a deciziilor de politică macroeconomică.

BIBLIOGRAFIE

1. Bernard, J., „Comptabilite nationale et modeles de politique economiques”, PUF, Paris, 1972
2. Collasse, B., „Comptabilite generale” 3* edition, Ed. Economique, Paris, 1991
3. Copanu, I., Wagner, P., Mitrut, C., „Sistemul Conturilor Naționale și agregate macroeconomice”, Editura All, 1994
4. Ivan-Ungunaru, C., „Contabilitatea națională”, Editura IRECSON, București 2003
5. Pop, V., „Contabilitatea financiară”, Editura TREIRA, Oradea, 2004
6. Tovissi, L., Țigănescu, E., „Balanța legăturilor dintre ramuri”, Editura Științifică, București, 1969